

TISZAVIDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 4 frt — kr. Negyedévre 1 frt — kr.
Fél évre 2 frt — kr. Egyes szám ára 10 kr.
Megjelen minden vasárnap reggel.
Hirdetéseket a kiadóhivatal jutányos áron vesz fel.

Felelős szerkesztő és kiadó:

S Z I L B E R J Á N O S.

SZERKESZTŐSÉG:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

KIADÓHIVATAL:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová az előfizetések, hirdetések, közlemények intézendők.

Nemzeti kultúra.

Jó tanács legyen az új évszázadokra: nemzetibb és nagyobb mérvű kulturát az országnak! Tény, tagadhatatlan tény, melyet minden ország elismer, hogy művelt nemzet vagyunk. De viszont ismerjük el önmagunknak, hogy miként a nemzetnek egy, ép oly nagy rétege nélkülözi azt a kulturát, melyet a haza minden fiának el kell sajátítania.

Nagy kérdés ez, melyről most beszélünk és mert nagy nemzeti ünnep közepén vagyunk, tulajdonítsunk e nagy kérdésnek kettős jelentőséget és ne térjünk felette napirendre.

Sőt, hisz ép e nemzeti ünnep, melyet most második ezredévünk hajnalhasadtán ülünk, teszi aktuálissá, hogy megpendítsük a régi hurokat és újra beszéljünk a régi és soha el nem avuló kérdéstről, melynek magyar nemzeti kultúra a becsületes neve.

Az ország fennállását pénzügyi helyzetünk aránya szerint különböző alkotásokkal örökítettük meg. De míg az alkotások mennyiségét és mekkoraságát öszhangba hoztuk államháztartásunkkal, addig nem tudtuk az arányt megtartani az építkezésekre és alkotásokra szolgáló tőke hovaforrásánál.

Igy történéhetett csak azután, hogy

nem is félezer népiskolát állítunk fel, melyre még fél milliót sem fordítottak. És ez tagadhatatlanul nagyonkevés. Ha arra az egyetlen statisztikai adatra gondolunk, hogy ez országban 8 millió a magyar, de ugyanannyi a más nemzetiségű, úgy e négyszáz iskola felállítását már a kevesnél is kevesebbek tartjuk.

Ne felejtjük, mily mértékben szolgál a magyarosodásra magyar nyelvű népiskola. Ezzel el kell látni minden legkisebb községet.

A nagy Széchényi mondá, hogy megkegyelmezne a rablógylkosnak is, nehogy egy magyarral kevesebbek legyünk. Nos, ugyan számítsák ki az erre illetékesek és hivatottak, hogy hány százezer magyart veszítettünk el 29 év óta, mert nem viselhettük gondját a magyar kulturának úgy, a mily mértékben kellett volna.

A nemzeti érzület, a hazafiság, a honpolgári lelkesedés, mely három már-már kialvó félnben volt, a milleni ünnepségek fényes sorozata által újra lobogó lánggra ébresztetett. Nos, mi e nemes lángnak tartósságától várjuk a magyar nemzeti kultúra fellendülését.

Az államháztartás talán nem enged meg azt az áldozatot, hogy ez ország minden községét állami pénz-

ből lássuk el népiskolával, de hát itt van a magyar társadalom.

A magyar társadalom megizmosodott, megerősödött és kasztjából egyetlen egészséges, szerves egységgé nőtte ki magát. Ez az egységes, egészséges társadalom nem hagyhatja pangani a magyar nemzeti kulturát, mert ha igen, úgy ez a társadalom, mely most egészséges, nem lenne sokáig az, szervezettét megbontaná a sok nemzetiség, melynek kivetett dárdái most sértetlenül visszapattannak a nélkül, hogy egységében pusztítást vittek volna végbe, vagy sebeket ejtettek volna rajta.

Ép ezért gondoljunk a jövőre. A béke gyönyöreit élvezzük és a tartós béke ez éveiben kell gondolnunk arra, hogy fokozzuk a szellemi harczképességét e nemzetnek, hogy e tekintetben is nagyhatalom legyünk és maradjunk.

A mely állam nem nemzeti állam, az elpusztul a föld színéről, a nemzeti jelleget pedig csak a nemzeti kultúra adhatja meg és fejlesztheti tova. Ezért hát erősítsük és fejlesszük nemzeti kulturánkat és ezzel erősítjük az ezredéves haza oszlopait is, melyek így mentve vannak az idők viharának minden „fergetege sem ingathatja meg.“

A TISZAVIDÉK TÁRCZÁJA.

Vallomás.

*Fáj a szívem, majd megreped!
Szőke kis lány érted eped!
Éj-zaka sir, nappal zokog:
Temiattad fájón dobog . . .*

*Az én szívem nem gyógyul meg!
Te ejtél rajt' sugó sebet! . . .
Ha a menybe tudlkozunk:
Lesz-e ott majd boldogságunk?!*

Orgonaág . . .

Irta: Gottlér Lajos.

A mint ott sétálnak ketten, a széles, kerti úton, a nagylevelű ribizkebokrok közt, a férfi olyan szenvedélyes, mohó vágygally néz a szép asszony kipirult arcába, a hogy csak egy türelmetlen szerelmes tud nézni.

— Igazán Leórey, hazudnék, ha azt mondánám, hogy nem vártam nyilatkozatát. Már rég ösmerem érzelmeit és mindig örömmel gondoltam arra, hogy szeret. Nem csak a hiúságomnak esett az jól, a szívemnek is. S most mégis jobb szeretném, ha nem nyilatkozott volna és maradna minden

a régibe. Az az önzetlen, meleg, őszinte barátság, mely közöttünk évek óta fennáll, most meg van zavarva.

— Azért van megzavarva, mert feleségül akarom venni? S a férfi ideges mozdulattal nyul sugár fekete bajszához, míg olajbarua arcából csak úgy villog két sötétkék szem. Akkor többre becsüli barátságomat, mint óhajtanám, folytatja kellenül nevetve s lovagkorbácsával leüt egy sárga pillangót, mely ingerkedve röpköd elöttük.

— Értsen meg, Leórey. Én nem akarok másodsorú férjhez menni. Sem magához, sem máshoz, soha az életben. Szól az asszony, s mig beszél ráemeli okos, barna szeméit a férfire.

— Ezt szokták mondani azok, a kik . . . (itt nehezen jött a szó ajkaira, de aztán mégis csak kinyögte valahogy, nagy keservesen) a kik . . . kikosarazzák a kérvőjüket.

De ez sem felelhet másképp, a ki csakugyan nem akar férjhez menni. Kérem, ne legyen igaztalan hozzám. Olyan megelégedett, nyugodt életem van szegény férjem halála óta, a kivel — hisz maga tudja leg-

jobban — sohase voltam boldog, hogy nem élvezhetem eléggé a jelet. Független, szabad vagyok. Más kötelességem nincs, csak a lányomat szeretni és fölnevelni s ez kitölti egész életemet. Látta, ha feleségül mennék magához, megrövidíteném gyermekem a szeretetben, akkor már csak félig volnék az övé, ha ugyan egészen le nem foglalna egy ilyen szenvedélyes, fiatal férj, mint maga, a kihez — csak valljuk be őszintén — harminczöt évemmel vén asszony is vagyok, a maga harminczhat esztendeje mellett.

S a „vén asszony“ olyan kíváncsan néz ki, üde piros ajkaival, világos nyári bluzában, mely hízlegően simul oda ruganyos, kerekded idomaihoz, karcsu derékban végződve a sárga bőr öv alatt, hogy a férfi le nem veheti róla a tekintetét.

— Tehát komolyan elutasít? kérdi rekedt hangon, s nem állhat tovább ellen a császnak, mit a szép asszony delejes közelsége okoz és megfogja izmos markával a Bedeőkyné karját, ott hol a bluz ujjá végződik.

— Nem utasítom el, sőt kérem, maradjon ezután is olyan igaz, jó barátom, min

Árlejtes a városházán a könyvnyomdai munkákra. Mint értesülünk, a közgyűlés egy régi határozatát végre-valahára a dúló politikai csaták és annyi sok vizsaly után mégis megvalósítják. Ezen közgyűlési határozat abban culminál, hogy a nyomdai munkákra nyilvános árlejtes hirdetendő, melyen nyomdászaink részt vehetnek. De mit tapasztaltunk eddig? Azt, hogy némely projekciós nyomdász egyedül kapta meg a várostól a munkát, a mi bizony szép summára megy egy esztendőben. Most azonban a város élén egy oly igazságos, becsületes és erélyes puritán jellemű bíró áll, a kitől elvárhatjuk méltán, hogy nyilvános árlejtes tartassék, melyen minden nyomdatulajdonos részt vehessen. Hisz mindegyik fizeti az adót, nem vonja ki magát a köztelherviseleséből, mért ne kaphatna tehát a várostól munkát? Egy oly nagy község, mint (son-grád, mért ne tarthatná protectió nélkül az árlejtes nyilvánosan? Hisz a város jóérdeke is megkívánja a nyilvánosságot, s nem szabad azt mondani, hogy nem lehet nyilvános az árlejtes, mert apelláta alatt áll! De hogy áll! Sol'ise állt! Nem létezett soha! A közgyűlés határozatát feltétlenül respektálni kell, mert, ha az érdemes eljárás a közgyűlés határozatát pártszempontból figyelmen kívül hagyja: akkor a város közönységének jó érdeke veszélyben forog, a minek néhány politikai, önérdeket hajlászó fuenerátor az oka, akik a néppel épp úgy játszanak a közgyűlésen, mint a néppárti papok fauatikus elveikkel, legyen az zsidó vagy keresztény; mi egyenlően kimondtuk most és tesszük ezt a jövőbe is. Hogy aztán mit szólnak ehhez a n. t. intező körök, az aztán ismét más kérdés! . . .

Alaptalan vádak a kiállítás ellen.

Az ezredéves országos kiállításról mesterségesen terjesztik bizonyos oldalról a rossz híreket, hogy elriasszák vele a közöniséget.

Kivált néhány (bécsi) lap, melyek a kiállítás hirdetéseihez vetett bizodalomban csalatkoztak, de olyanok is, melyek tendenciával hirdetik, hogy minden a mi magyar, az rossz, mindenféle tücsköt-bogarat összeirtik a kiállítási drágaságról.

Eleinte mosolyogva néztük a merész rágalmatokat, de azután szomoruan tapasztaltuk, hogy mások is felülnek a tendenciázus hirteléseknél, sőt magyar újságíró is akadt, a ki vállalkozott arra a heroztrateszi munkára, hogy mert a fél adag pájslit nem kapta oly olcsón a kiállítás

eddig volt. Szükségem van a barátságára s maga azt, mint lovagias férfi nem utasíthatja vissza.

— Éppen azért, mert férfi vagyok, a kinek szilaj, tüzes vér pezseg ereiben, nem fogadhatom el barátságát. Arra nem vagyok elég jó ember és nem elég öreg.

— Igaza van, barátom, nem elég öreg hozzám, sem arra, hogy tizenégy éves lányomnak mostoha apja lehessen. Es szeliden lefejtí karjából a férfi kezét.

Most egy kipírult gyermeklány ront be a kert rácsajtáján. Olyan komoly barna szemei vannak, mint édes anyjának s a bőre is olyan hamvas, barackvirágszínű. Különbén amolyan hosszú kezű, lábú, sovány bakfis, a kinek most semmi sem áll jól. Ha a nagy lányt affektálja egyszerűen nevetséges, ha pedig gyermekes akar lenni, esetlen.

— Mamám! édes mamám! (rá sem ügyel a férfira, ki bosszusan huzgálja bajuszát) azt mondja a papék Annája, hogy czirkusz érkezett a városba. Menjünk be megnézni,

— Most rögtön parancsoled?

— Igazán! milyen tetszik lenni! nya-

területén, mint rendes városi lebuájában, gyilkos czikkével ront neki a kiállításnak és minden ezzel összefüggő sikernek.

Ez szomorú de így van.

A rövidlátók és tapasztalatlanokkal hiába áll pörbe az ember. A kik még sohse láttak kiállítást, azok pauszakodnak legjobban a drágaság ellen. Pedig sem a 85-iki sem semmiféle külföldi vagy csak vidéki kiállítás sem volt, melyeken az árak aránylag mérsékeltettek lettek volna mint a mostani kiállítás.

Igaz, van egy drágább étlappal bíró francia vendéglő is, de ezt célzatosan létesítette az igazgatóság, mert számolnia kellett azzal a közöniséggel, mely a városban is a legdrágább vendéglőket látogatja s melyet nem lehet a közöniséges korszakba kényszeríteni. E miatt legkevésbé van jussa azoknak pauszakodni, a kik olcsón akarnak étkezni, mert ezek számára van elég hely és választék a kiállítás területén. Igazán érdekes dolog, hogy ebben a tekintetben a szegény emberek kelnek védelmére a gazdagoknak.

(Zárjel között érdemes felemlíteni, hogy a bécsi színházi kiállítás volt a Noál- és Patard féle francia vendéglő, melynek árai négyszer akkorák voltak, mint a mi francia vendéglőnké. És igen sok szegény ember, a ki Budapestről Bécsbe utazott, hazajövet dicsekedve említette, hogy ő is evett a Noál és Patard konyhájában! Sőt a legtöbbben szegyeenek tartották volna ha ezzel a nagy cselekedettel nem dicsekedhettek volna.)

De nyilatkozatokkal a dolgot tisztázni nem lehet, lássuk a tényeket.

Először is azzal vádolják a kiállítás igazgatóságát, hogy lehetetlenné tette, vagy legalább is megnehezítette a kiállítási vendéglők helyzetét a magas fogyasztási adók és az u. n. székber által.

Erre nézve a következőket közöljük:

A kiállítási igazgatóság a vendéglősökkel, a kik *semmiféle bért nem fizetnek*, de vendéglőjüket maguk, illetőleg az általuk képviselt sörgyárak tartoznak felépíteni, a jog engedélyezése előtt értekezletet tartott a melyen megállapította a szerződési feltételeket, melyek a székberből és az ita-

fog a lány. Jérom! piros málna. S a másik perczen már ott gázol a veteményes ágyban, hogy a kerítéshez jussou, a málna bokrok közzé.

— Ida! Ida! soh'se jön meg az eszed.

Leőrey e közben azt gondolta, hogy neki most már nincs is itt keresni valója. S hogy elbucszott Bedeőkynétől, hideg udvarias akart lenni, de az sehogysem sikerült, mert csak dühös volt, és szerelmesebb mint valaha.

Ida kikísérte a kapu és gyermekes elragadtatással nézett utána a mint karsu pejlovát délcegen megülve, vágatott végig a falu egyetlen utcáján, hazafelé a tanyára, mely fél óra járásnyira van ide.

Csak hogy otthon sehogysem találta magát, azért estére bement a városba, egy kis bufelejtőre. Az „Arany Csillag“-ban a kornhely kompánia tárt karokkal fogadta. Éppen kapóra jött, mert czudarul unatkoztak. A kis mérnök olyanokat ásitott, hogy majd kibukott a száján és elkeseredésében menyre földre esküdt, hogy elhelyezteti magát ebből a nyomorult fészekből. A pénz-tárnok, a ki nagy sportsman, a bicziklizés

lok után a fogyasztási adóból állanak. Ez értekezleten részt vettek a vendéglősök ipartársulatának bizalmi férfai is, vagyis olyanok, a kiknek a kiállítás területén nincs üzletük. Ezek feltétlen hozzájárulásával állapította meg az igazgatóság a székber s az italok fogyasztási adóját s így ezeket az összes pályázó vendéglősök elfogadták s ez alapon köttetett meg velük a szerződés. — Az igazgatóság azért mellőzte a vendéglők bérbeadásánál a nyilvános árlejtes, mert kiváló súlyt helyezett arra, hogy megbízható, ismert s önként vállalkozó emberekkel legyen dolga, a kik jó eleve minden önként vállalkozó kötelezettségük felől tájékozva legyenek s utáni kifogások vagy nehézmények esetén idejekorán visszaléphessenek. De hogy nem volt a fogyasztási illeték ellen sem érdemleges kifogás, az kiütik a következő, akkor előterjesztett számításból is.

Például: egy hektoliter sör előállítására 12 frt; egyenes adók 9 frt 60 krt, szállítási s egyéb költségek 40 krt, kiállítási fogyasztási illeték 4 frtot tesz, egy hektoliter sör tehát a vendéglősnek 26 frtba kerül. Ellenben egy hektoliter sör ad minimális számítás szerint 320 pohár sört, melynek jövedelme 12 krjával 38 frt 40 krt tesz. Ha pedig figyelembe vesszük, hogy már a mostani kiállítási időny alatt is volt nap, melyen egy vendéglős 40—45 hordó sört kimérhetett, a kiállítási fogyasztási illeték távolról sem tekinthető terhesnek.

Igy vagyunk a többi illetékekkel is. Minden vendéglős fizet minden szék után naponként egy krajczárt. A legnagyobb vendéglőterület 10.0, a legkisebb 2.0 székkel van felvéve; ez az adó tehát a kiállítás egész tartama alatt kitesz: a kis vendéglőknél 360 frtot, a legnagyobbnál 1800 frtot (teljes hat hónapra). A legutóbbi prágai orsz. kiállításon a vendéglősök ötször kora minimális bérösséget fizettek.

Az italok után követel fogyasztási illetékek a következők: Asztali bor hektoliterenkint 5 frt; palackbor után literenkint 10 kr; decziliterenkint tehát a fogyasztási illeték az asztali bornál fél, a jobb bornál egy krajczárt tesz ki. A nagy üveg pezsgő után az adó 20 kr, tehát poharanként 4

üdvös mivoltát fejtegette az ember szellemi és testi fejlődésére a bóbiskáló tanárnak. Ott volt még két fiatal doctor is, az egyik kis theát ivott rum és citrom nélkül, a másik elleben fekete kávézott. Egy mélabus, barna vigécz kifogástalan Brachfeld-féle nyakkeudóval a nyakán és „Politisches Volksblatt“-tal a kezében, ült két deczi műkarcos mellett, az egyik sarokban. A borfiu fellábon állva dől a falnak s tátott szájjal, behunyt szemmel, félig alva, félig ébren, azt álmodta, hogy fizetópinczér. A kávéforrás tündére meg bágyadtan mosolygott trónusán, a nagy tükör alatt, a snapszos üvegek közt.

No volt öröm, hogy Leőrey belépett hozzájuk. Csaptak is egy olyan reggelig tartó, első osztályu murit, pezsgóval, cigánnyal, nótával, tánczczal, kassziros frajlával, sok fekete kávéval, néhány rendbeli összevezéssel és több rendbeli kibéküléssel garnirozva — természetesen közben meg is szaporodott a kompánia — hogy a jó kisvárosiak másnap egyébről sem beszéltek.

De hát az mind nem segített a Leőrey Andor baján, sőt egy erős katzenjammerrel toldta meg. Vagy két hétig duzzogott a

— **Csongrádi gymnasista, mint zeneköltő.** Mint *kecskeméti* tudósítók írja, — a főgymnasium egyik kitűnő tanulója, ki még csak az idén végzi a VII. osztályt *zenedarábot* írt. Annnyival is inkább örömmel érint bennünket e tény, mert az illető gymnasista *csongrádi fiú, Szőke Jenő* személyében. A mű legközelebb már meg fog jelenni, melynek címe: *„Mariska-walzer“*. A darab oly fülbe-mászó zenéjű, hogy bizonyára nem sokára a legkedveltebb táncdarabok egyike lesz. Ajánljuk a műértők figyelmébe.

— **A Látszat csal** Színházi direktornokról azt hittük, hogy egyenruhás kellékei vannak, mert f. hó 28-án egy zongorát 6 egyenruhás vitéz cipelt Thalia muzsájának templomába így írja ezt nekünk egyik rövidlátó (?) tudósítók. Mi — hogy, a dolgot alaposan megtudjuk, egy kevésbé rövidlátó munkatársunkat küldtük a *zongorahordók* után és kísült, hogy az izzadó decczeg levették, kik a zongorát emelték, nem egyenruhás kellékesek, hanem — *hordárok*. Szerkesztőségünk kételkedett ezen hajmeresztő millenáris állításban és egy harmadik munkatársunkat ki abszolúte nem rövidlátó küldöttük az „egyenruhások“ után, aki aztán teljes precizitással árulta el, hogy a zongorát vivő piros színű hetyke ifjak *tűzoltók*. Minden valószínűség oda irányul, hogy, ha ekkor tűz támadt volna: lelettek volna a zongorát és eljártották volna a „tűzriadót“!

— **A pannónia szálló nyári helyiségének** ünnepélyes megnyitása e hó 31-én — dacára a kellemetlen, esős időnek — nagy számu résztvevő jelenlétével tartatott meg.

A suplencz tragikomoédiája. Nem volt vele se az obsitos, se az öreguszár, se a káplán, mégis berugott a kántor segéd és elkezdett garázdálkodni főnökénél; majd pedig *közbotrányt* idézett elő és bekísérték a — *kóterba*, hol az éjszakát töltötte. Tegnap reggel a vasúthoz kísérte *András* bácsi és így megszabadult attól, hogy kenyerét elvegyék.

— **A hajóhid utban.** Mint *esztergomi* levelezőnk bennünket értesít — a hajóhid ott már *régen* *utban* van. Nem értjük, hogy miért nem usztatják már Csongrádra? Ha egyszer már ott *utban* van, hát akkor legyen Csongrád felé is *utban*. Szegény esztergomiaknak *utban* van, nekünk meg *nincs*; ez a differenzia. Ugy tudjuk egyébként, hogy az új hajóhidat a mely Esztergomban *utban* van és Csongrád felé még *nincs* *utban*, *Ellés* alatt akarják lerakni, a mi igaz, alkalmas hely erre, de a város lakosságára is tekintettel kellene lenni és úgy semmi kétség a fölött, hogy előjárásuok a város valamely utcája alatt épített meg, a mit egyébként el is várunk.

— **A helybeli önk. tűzoltó egyesület** f. hó 31-én Kis-Szállásra fog kirándulni. A tűzoltó egyesület a reggeli vonattal indul Kis-Szállás felé, hol ekkor már a felegyházi önk. tűzoltó egyesület várja a kirándulókat. Valószínű, hogy a két önk. tűzoltó egyesület itt együttesen fog gyakorlatokat tartani, melynek végeztével lakoma lesz a szabadban.

— **Sütőiparos kongresszus.** A „Hungária“ magyarországi sütőiparos egyesület f. é. június hó 6-án Budapesten „országos sütőiparos kongresszust“ tart.

— **A főszolgabírótság figyelmébe.** F. hó 26-án óriási botrányt idézett elő egy pária. E *tiszaparti* „századvégi hőlgyeménny“ a legarczátlanabb módon letárgyalta egy paraszt leányt, a ki épp akkor jött a szőlőből. E társadalmi fekély, az emberi nem legutolsója egész gene nélkül üzte gonoszságát a járó kelék óriási megbotránkozására. Bizony jól tenné a főszolgabírótság, ha ama bizonyos házakat onnan a város külső részeire telepítene, mert még is csak apszurdum, hogy tisztességes nő pirulás nélkül ne sétálhasson a Tisza partján, melynek levegőjét az emberiség salakja egész kényelmesen fertőzi.

— **Mi történt az éjjel,** f. hó 24-én? Berugtak a rend tapintatos őrei és megsértették ez által a bakteri immunitást. Táborosi és dicső társai ugyanis szolgálat közben biztos szert ittak a józanság ellen, *Turcsányi* rendőrbiztos meg is akadályozott oly kép, hogy feljelentette őket. A hatóság persze megbüntette őket súlyos mulasztásaiért, a mit a rendőrök annyira szivőkre vettek, hogy — felmondtak az előjárásuoknak. Nem mulaszthatjuk el felmenteni e helyen, hogy rendőrségünk nagy *egyenes* *emékből* van összetakolva, hol a tisztogatás bizony nem igen ártana s helyén való lenne, ha végre a közbiztonság ne ilyen szedett-vetett corumpált egyénekre lenne bízva. Egyébként bizuak id. *Piroska István* I. bíró ur erélyes fellépésében.

— **A csongrádi rőfös kereskedők figyelmébe** ajánljuk azon *miniszteri* *rendeletet*, *melynek alapján meg van tiltva idegeneknek a divatcikkekkel, illetőleg a rőfös árukkal való hízalás.* Legnagyobb elismeréssel tartozunk ezen miniszteri rendelkezéseknek. Mert mégis csak botrányos visszaélést követtek el azon gyanus alakú családok, akik Csongrádon áruval házaltak. Adót nem fizettek üzemőkért, és nyúlták, csalták a közönséget; közben pedig károsították a helybeli kereskedőket. Most ez uton erkölcsi kötelességet véltük teljesíteni akkor, ha e *tényt* az *érdekelte* *kereskedők* tudomására hoztuk. Ha valaki egy ilyen *csirkefogó* házaltól — a ki többnyire *lopott* *csikkéket* akar a könnyelműek nyaka közé szőni, — *ezentúl* *meglát* *csalni*, *amikor csak egyszerűen csipje nyakon és tegyen jelentést Turcsányi Lajos rendőrbiztosnak, a ki majd a főszolgabírótság előtt az illetőt megvéleményezteti.* Magától értetődik, hogy a kereskedők saját érdekében cselekszenek akkor, ha a fentebb körülírt *Marcur-palintát* a hatóságoknak azonnal bejelentik.

— **Rongálják a járdákat.** Bizony az illetékes körök, úgy látszik nem törődnek a sok pénzért készített járdákkal, mert azokon lóval, talicskákkal egyaránt járuak, kelnek. Bizony az u. n. rendőrség ráérve, néha-néha figyelemmel kíséri e botrányos visszaéléseket, mert az még se járja, hogy lóval és talicskával rongálják ama közvagyonot, mely az adózók keserves fillereiből építetteit fel Felhívjuk egyébként a községi előjáróság figyelmét e visszaélésekre és merjük hinni, hogy azokat felhívásunk után a közönség előnyére intézi el.

— **A rendőrség figyelmébe.** Nem győzzük eléggé elítélni ama fölötte szerencsétlen tehetetlenséget, melylyel a sors rendőrségünket megverte. A melegebb idő beálltával ugyanis a Tisza vize is átmelegedett, s már a gyermekek javában fürdeuek. Ilyenkor különösen a *hajóállomás körül* számos apró gyermek összeverődik és közvetlen a *víz szélén* játszadoznak. Eddig, igaz, hogy még nem történt szerencsétlenség, de hogy történjék, az nincs messze. A gondatlan szülők csemetéi egész nap ott tanyáznak. Rendőrségünk azonban, a helyett, hogy ezt a hallatlan könnyelműséget megakadályozza, inkább — *pihen* *hallásain.* A főszolgabírótság bölcsen cselekednék, ha alaposan *várna* a község intézőire, hogy legalább a közbiztonság felett örködjének lelkiismeretesen. Reméljük, hogy felszólalásuok megszívlelésre fog az illetékes keblekben találni.

— **Erdakes Heckscher József** hamburgi bankárnak lapunk mai számának hirdetési rovatában levő szerencse-jelentése. Ez a bankház az itt és a vidéken nyert összegeket pontosan és titoktartóan eszközölt kifizetésével olyan kitűnő hírnévre tett méltán szert, hogy e helyen is felhívjuk a közönség figyelmét mai hirdetésére.

— **Örvendetes hír a géptulajdonosoknak!** Fehér Miklós a leghíresebb gépgyáros cég most a magyar kir. államvasutak gépgyáranak új gőzcséplőgépeit árusítván) a vételárba elfogad és becaerél régebbi gépeket is a több vételári összeget a vevők fizethetik nála több évre terjedő részletekben. — Kijavított régi gépek is kaphatók nála (üllői-ut 23) igen olcsón. — Utalunk különben lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

— **Millenniumi ünnepségek.** A millenniumi tornaünnep. A magyarországi tornaegyesületek szövetekezete június 4. és 5. napján tartja meg ötödik országos tornaünnepét a millenniumi versenyterén. Eddigi jelentések szerint körülbelül 600 tornázó fog az ország minden részéből az ünnepségen résztvenni és ez a szám már

maga is biztosítékát uyujtja a sikernek. Első napon bemutatják a tömeges gyakorlato-kat, melyek közül különösen a szaladó gyakorlatok lesznek igen szépek; a második napot pedig az egyekinti versenyek és a mintacsapatok versenytornázása teszik érdekessé. — *Wlassics Gyula* dr. közoktatásügyi miniszter intézkedett, hogy az ezredéves kiállítás megtekinteni kívánó vidéki középiskolai tanárok az Eötvös kollegiumban s a Fereucz József nevelő-intézetben szállást kaphassanak. Az érdeklődők egyenesen az internatusok igazgatóihoz fordulhatnak — *Ezredévi emlékérmek.* Az ezredéves ünnepségek emlékére a pénzügyminiszter elkészítette már az egy koronás emlékérmeket a körmöczbányai pénzverőben. Az érem hátlapján a király mellképe van felfőn a Szent István koronával és a következő körirattal: „Az ezredéves Magyarországi emlékére 1896“ „Egy korona K. B.“ Az érem hátlapján pedig Árpád vezér lovas alakja látható a vezérek gyalog csoportjában Árpád lovát egy koronás géniusz vezeti. Az érem az egy koronásokkal nagyság, súly, fluomság stb. tekintetében egyenlők, a különbség csak az, hogy az emlékérmek nem fényesek. Az érmekeket a kiállítás igazgatósága fogja forgalomba hozni. — *A póstamesterek ezredévi fizetés emelése.* A kereskedelmi miniszter a póstamesterek fizetését az ezredév alkalmából fölemelte és pedig a szállítással foglalkozó póstamesterek évi legkisebb fizetését 150 frtról 180 frtra, a szállítással nem foglalkozó póstamesterek évi legkisebb 180 frtos fizetését azonban nem emelte fel. Minthogy a póstamestereknek így csak egy része kapott fizetés emelést a póstamesterek az ezredévi meg-
lepetéssel elégedetlenek, elégedetlenek j azok is, a kik fizetésemelést kaptak, mert a póstamesterek a 300 forintos fizetési minimumot kérték.

Irodalom.

A magyar föld jövedelme és adójáról figyelmenreméltó tanulmányt ír Bálint Imre a Magyar Gazdaszövetség folyóirata, a „Magyar Gazdák szemléje“ májusi számában Kimutatja, hogy 1867-ben a földadó még csak 22 millió volt, 1896-ban már 36 millió, dacára hogy a nyeresztermények ára folytonos hanyatlásban van. Ez árhanuyatlás közel 40%, míg a földadó emelkedése 62%, a közterhek tehát a mezőgazdaság hanyatlásával szemben felelmesen emelkednek. Az állattenyésztés, igaz, nagy emelkedésben van, de ezt az emelkedést is jelentékenyen ellensúlyozzák az állati betegségek, melyek már is milliókra rugó károkat okoztak. Tekintetbe kell venni a fillokszéra pusztításait s az elemi károkat is. Ugyanezért helytelennek tartja, hogy az osztrák kvóta bizottság a föld adózó képességét a befolyó adóösszegeből állapítja meg. *A gazdasági válság és a buza árhanuyatlása Magyarországon* czimmel hosszabb tanulmány folytatódik mely a többi közt a versenyállatok termelését, a termelés otcóságát, a védvámokat és vámszerződést, kivitelünk megoszlását, buza-termésünk jövedelmezőségét stb. behatóan ismerteti. A községi hitelszövetkezetekről megtudjuk, hogy azok immár az egész országban el vannak terjedve. 1895 végén 317 szövetkezet volt, 63-220 taggal, 125.856 üzletrésszel, 3,332.937 frt értékben, az emelkedés 1891. évhez képest 31.496 tag, 60.617 üzletrész, 1,501 frt értékben.

Közgazdaság.

Vetőmagvak.

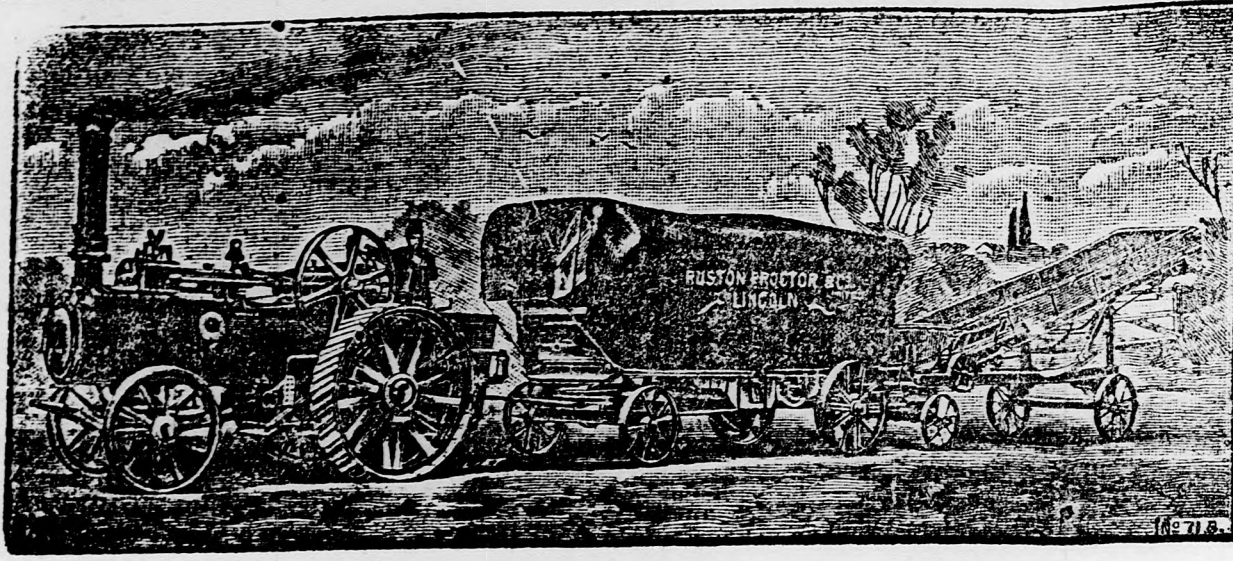
Mauthner Ödön tndóslása.

Vörös here. Csöndes az üzlet, ama alacsony árainak, melyeket a spekuláció megadna, a tulajdonosok készleteiket nem akarják elpredálni, hanem várakoznak.

Luczernában nincs kínálat, de kereslet sincs. Takarmányrépamagnak utánvetésre

390 arany- és ezüstérem és diszoklevéllel kitüntetve.

RUSTON, PROCTOR & Co. Ltd

Lincolni (angol) gépgyár vezérképviseleténél BUDAPESTEN

kaphatók a legkitünőbb utolérhetlen szerkezetű angol

GŐZMOZGONYOK ÉS GŐZCSÉPLŐK

és csakis itt kaphatók a világhírű szabadalmazott

Excenter gőzcséplőgépek

könyöktengelyek nélkül, kettős tisztító szerkezettel, állítható osztályozó hengerrel. Ez idő szerint ezek a **világ legjobb gőzcséplői**. Kivánatra azonban szállíthatunk könyöktengelyes gőzcséplőket is.

COMPOUND GŐZGÉPEK.

Ugyanitt rendelhetők meg a világhírű magánjáró gőzcséplőgépek.

A jövő gépe.

Nagy választék szalmakazalozók, járgányos cséplőgépek, borprések szőlőszűző gépek, széna gyűjtők, vetőgépek, tisztító rosták, kukoricamorzsolók, szeeszkavágók, arató és fűkaszalók, konkolyválasztók, valamint minden gazdasági gépek és eszközökben és malomberendezésekben. Árjegyzékkel és mindennemű szakbavágó felvilágosítással és tanácsesal készséggel díjmentesen szolgálunk. Levelek címzendők: RUSTON, PROCTOR & Co. Ltd vezérképviseletébe Budapest, V., Lipót-körút 32 szám.

390 arany- és ezüstérem és diszoklevéllel kitüntetve!

Eladatik évente több mint 950 gőzcséplőkészlet.

A gyár alapítottát 1840-ben. — Állandóan 2500 munkást foglalkoztat.

Egy jókarban levő féderes

kocsi

előnyös fizetési feltételek mellett eladó.

Hol?

megmondja e lap kiadóhivatala

Érdekes minden fuvaros és gazdálkodónak.

Egyedüli megrendelési cím:

Furtenbach Ferencz

első terpetinfözde és zsiradékgyár
Bécs-Ujhely.

Törvényes

védjegy.

TENGELY-KENŐCS
Eldug hallatlan zsiradékok tartalmazó új KÜLÖNLEGES OLAJ ÉS FEL OLAJ TENGELYEKNEK.

Megfagyhatlan, torróság által fel nem oldható, így a tengelyekről le sem folyható **tengely-kenőcs** mely elkerülhetetlenül szükséges nagyban elősegíti a kijárt tengelyek használhatóságát, de felette előnyös a kenőcs használata a nehéz fuvarozásnál is, mely minden nagyobb előkészület nélkül használható.

Vegytanilag felülvizsgálva! Kitünőnek találtattott!
Savmentes! Vizmentes! Kiszáradhatlan!
Szállítható 5 kilos dobozokban.

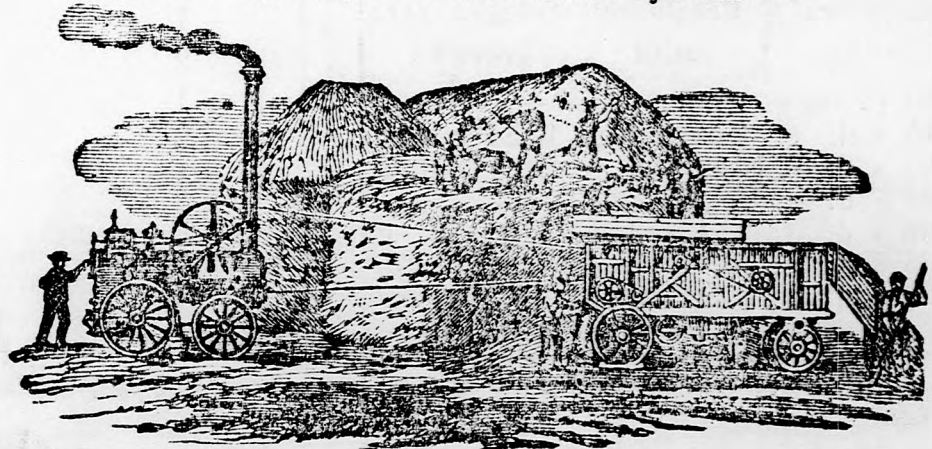
DOBOZONKÉNTI ÁRAK:

Ausztria-Magyarország minden posta-állomására bérmentesen küldve 2.50 kr.
Bosznia-Hercegovina minden posta-állomására bérmentesen küldve 2.75 kr.
Külföldre helyből feladva 2 frt 25 kr.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

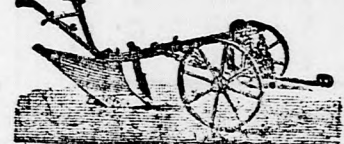

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2, egész 12 lóerőig, továbbá járgány-cséplőgépek, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, boronák, szénagyűjtők.

„COLUMBIA” legjobb sorvetőgépek, szeeszkavágók, répvágók, kukoricamorzsolók, darálók, őrlő-malmok.

Egyetemes acél-ekék és minden egyéb

2 és 3 vasú ekék gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentesen küldetnek.

FEHÉR MIKLÓS gépgyáros

árusítja a magyar királyi államvasutak gépgyára új gőzgépeit.

A vételárba elfogadok, becserélek régi gépeket is, a vételár többi része pedig fizethető több évre terjedő részletekben is.

Kaphatók nálam Compound-gőzgépek is, s mindennemű gép-alkatrészek és az összes kisebb gazdasági gépek, melyek közül a »Zala-Drill« ez idő szerint a legjobb rendszerű és legjobb sorvetőgép.

A trieur-ök (konkolyozók)-ból igen nagy készletem lévén, féléron adom.

Raktáramban állandó gazdag kiállítás van mindennemű egyéb gépekből is. Szíveskedjenek raktáromat és gyáramat minél többen meglátogatni. Idei képes nagy árjegyzékemet kivánatra megküldöm bárkinek ingyen és bérmentve.

Iroda, gyár és raktár: Budapest, IX., Üllői-ut 23.

FEHÉR MIKLÓS gépgyáros.
Sürgőnyczim: Fehér, Köztelek, Budapest.